

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nonii Marcelli Saiae A Roccha Gloriosa in septem Daudicos Psalmos pœnitentiales vulgò appellatos Oratoriæ Paraphrases

Saia, Nonio Marcello

Parisiis, 1558

In Quartvm Poenitentialem Psalmum oratoria Paraphrasis 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31647

IN QVARTVM

POENITENTIALEM

Psalmum oratoria

Paraphrasis 4.

Domine Iesu Christe cui proprium est misereri semper, & parcere, ego miser ad te, misericors Deus, accedo, & peccatorum catena constrictus tuae miseratione pietatis absolui desidero: ego multarum iniquitatum immunditia maculatus ad te munditiae fontem & aquae salutaris, qua immundos mundare potes confugio: & immunditiam meam per tuam misericordiam, aquamque salutarem emundari, & lauari supplico dicens:

Psalm. 50.

Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. Peto domine magnam misericordiam tuam quia in me magnam persentio miseriam, peto magnam tuam medicinam, magnam

contra

contra plagam meam: peto miserationis tuæ multitudinem contra iniquitatem meam multiplicē: quare sequitur, Et secundum multitudinem miserationum tuarum, Miserationum inquam à seculi initio exhibitarū quæ peccatorum quamlibet superant multitudinem, Dele iniquitatē meam, ut nullum in me remaneat peccati vestigium: ô exosculandam bonitatem Dei, qui hominem in tantam impietatem post tanta beneficia prolapsus non abijcis pœnitentem. Quare in te domine confidens subiungo, Amplius lava me domine ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me, peto domine, & inuoco amplam misericordiam tuam, grauissima sentiens flagitia mea, & ardentibus affectibus deprecor scelera mea non tantum deleri, & abstergi, meque iniquitate probe ablui, plurimum enim fœdatum, &

D de-

deturpatū me sentiens, sed amplius lauari, id est lauando purè mundari, non solūmque operis culpam sed voluntatis quoque reatum abstergi, quod quidem non propter aliquam iustitiam in me existentem peto, sed propter magnam tuam misericordiam, & humanitatem quæ in te, & à te est: in te enim naturaliter, & in affectu miserationis existit, à teque multipliciter in effectu procedit: ut ergo tu domine misericorditer ignoscas non iustitiæ meæ meritum præpono, sed malitiæ meæ peccatum agnosco: & hinc iam miserum me esse sentio: hincq; ad implorandam tuam diuinam, & salutarem opem urgeor: ut denique misericordia, & bonitate tua dignus euadam. & propterea coram te dico, Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Non igitur ut propter misericordiam tuam deseras iustitiam imploro. Scio enim
iustum

*iustum esse ut peccatum puniatur meū,
 sed egomet ipsum punio ut tu non ani-
 maduertas, ipsum agnosco ut tu tua
 misericordia ignoscas, quoniam, Pec-
 catum meum contra me est sem-
 per, Peccatum, inquam meum retro
 me ipsum negligendo, vel dissimulan-
 do minimè pono, sed ipsum cognoscen-
 do, & accusando coram me semper ap-
 pono: & ideo dico, Tibi soli peccaui
 & malum coram te feci. Quid est
 tibi soli peccaui? nonne, & tibi, & pro-
 ximo? veluti & David, qui hoc asse-
 rebat non solum in te sed in fidiſſimum
 militem Vriam per homicidium, &
 in totum exercitum quem huius ne-
 candi causa in periculum abduci iusse-
 rat, & in Bersabee per adulterium
 peccarat, licet hoc totum in veritate
 existat, quia tamen tu solus es qui legis
 præceptum das, per cuius præuaricatio-
 nem peccatur, ideo quantum hoc meo.*

scelere contempsi, & te Deum offendi
ita torqueor, & animo discerpor ut id
vñ sentiam, vnum cōquerar ut dicere
audeam, In te vnum peccaui, idq; &
quod tuum a deo verbum, & præceptū
contempsi, quod te tantoperè irritaui,
hoc, inquam me enecat, me laniat &
excarnificat, Vt iustificeris in ser-
monibus tuis, in verbis, inquam quæ
precipis iustus, & verax inueniaris,
Et vincas cū iudicaris, id est su-
per eos qui te ex superbia iudicant, &
contra tua præcepta murmurant, &
in eis quasi rigorosum, & iniustum ac-
cusant, ad te, inquam tanquam iustum
ad iudicem confugio, qui quod in te iu-
dicetur, & reprehendatur minimè ha-
bes, sed solus inter omnes ita vincis ut
in tui comparatione nullus iustus, aut
verax reputetur, nam Propheta dicit,
Omnis homo mendax, Tu ergo so-
lus Deus verax qui in tua veritate di-
xisti,

xisti,

xisti, Quacumque hora ingemue-
rit peccator omnium iniquitatū
eius non recordabor, veraciter im-
ple quod promissisti ut iustificeris in
sermonibus tuis, & conuertas eos à qui-
bus tanquam immisericors iudicaris,
Tu ergo misericors, tu, inquam iniqui-
tatem meam dele, & miserere mei,
quoniam peccata mea agnosco in teque
solū admissa confiteor, ut iustus agno-
scaris in verbis tuis: tu iniquitatem de-
lendo laua, & ab ea munda me, qui de
peccatis meis veniam postulans inge-
misco dicens, Ecce enim in iniquita-
tibus conceptus sum, & in pecca-
tis concepit me mater mea, o ma-
gna miseria quæ mecum simul ab origi-
ne mea orta est, ideo non immerito in-
gemiscens dico, Vt sanes me, & cures
hanc meam magnam miseriam per tuā
magnam misericordiam, nec hoc ita di-
xerim ut legitimas condēnem nuptias,

D 3 sed

sed quoniã ab Adamo omnis in omni-
 bus trahitur iniquitas, hoc enim opus
 castum ob bonum prolis excusatum in
 coniuge culpam non habet sed peccati
 origo in prole debitam secum attrahit
 pœnam, quare domine, & salus mea nõ
 solùm actualem culpam, sed & origi-
 nalem à parentibus traditam tibi hu-
 militer confiteor, quia Ecce enim ve-
 ritatem dilexisti, Non enim in te cul-
 pæ meæ iniquitatem refundo, sed me
 accusando, veritatem quam tu qui ve-
 ritas es diligis fateor: Nam eam confi-
 tentibus peccata dimittis, propterea,
 Incerta, & occulta sapientiæ tuæ
 manifestasti mihi, Mihi inquam
 veritatem confitenti secreta tibi certa,
 & nota sed incerta & occulta huma-
 næ sapientiæ manifestasti mihi, non er-
 go ut cæteri homines per humanam sa-
 pientiam noui, sed certo certius (scri-
 ptura docente & Propheta cantante
 qua-

quacunq̄ue hora ingemuerit peccator
 omnium iniquitatum eius non recor-
 dabor) reuelasti, & notum fecisti mi-
 hi, hac ergo tua promissione securus de-
 fœdatus, & perditus meis iniquitati-
 bus dicere audeo, Asperges me do-
 mine hysopo, & mundabor, ^a la-
 uabis me, & super niuem dealba-
 bor. Sicut enim scriptum est quod in
 solenni illo sacrificio pro peccato, &
 leprosi purgatione hysopus parua her-
 ba, & virtute magna adhibebatur: sic
 ad expiationem mea iniquitatis, &
 peccati, asperges me tu domine humili-
 tate pœnitentiae in charitate passionis
 Christi fundata, quae parua quidem
 in hominum conspectu putatur, in con-
 spectu autem tuo non magna sed ma-
 xima est. Hac igitur pœnitentia hysopo
 si à te aspersus fuero mundabor, & à
 peccatis sanus ero, & sicut hysopo pul-
 monis tumiditas curatur sic pœnitentia

^a Certum est
 animarum pœ-
 nificationem
 in fide Iesu
 Christi sitam
 esse.

D 4 Chri-

Christi passione roborata mea tumi-
ditas, & superbia omnisq; culpa incli-
natio, quæ ex ea oritur expurgabitur.

Asperges igitur me domine in hac pœ-
nitentiæ humilitate, & concede, ut

Christi passio in me non sit frustrata,

Sic enim mundabor ab iniquitate, quo-
niam tu per humilem pœnitentiam la-

uabis me, & ego per tuam salutarem
gratiam per quam peccatorum dealbã-

tur sordes superniũ dealbabor: Scri-

b Mirum
quam immẽ-
sam animo cõ-
cipiat lætitiã
peccator, qui
post longum
in lachrimis
mœrorem, post
suspiria, post
gemitus, sin-
gultusque à
cordis pene-
tralibus euul-
sos audit tan-
dem in spiritu
consolationis
verba illa, di-
missa sunt ti-
bi peccata,
vade in pace.

ptum est enim si fuerint peccata vestra
sicut vermiculus velut nix dealbabun-
tur, dealbabitur igitur anima mea, &
à peccatis mundabitur gratia tua, &
pœnitentia mea, in hoc ergo secreto sa-
pientiæ tuæ prius mihi incerto, & oc-
culto quod per scripturam postea ma-
nifestasti mihi. Auditui meo dabis
gaudium, & lætitiã *b*, & meritò
quoniam dum audio promissionem tuã
de remissione peccatorum meorũ exul-

tant

tant sensus mei, & gaudium, ac letitiam recipiunt de meritorum retributione, & de hoc non tantum corporei sensus, sed Exultabunt ossa humiliata, id est vires interiores animæ meæ per peccatum, & culpam prius depressa, & nunc gratia tua per pœnitentiam hyssopo humilitatis mundata, lauata, & dealbata meritò exultabunt. Sed licet tu domine Deus gaudium, letitiam, & exultationem propter veniæ spem mihi dederis non tamen mihi deerit salutaris quædam tristitia, & spiritualis contristatio propter pœnæ timorem, & culpæ dolorem, ut verè ossa humiliata exultent ad te clamare non desistam, Auerte faciem tuam à peccatis meis, à peccatis meis, inquam, & non à me auerte faciem tuam ea non agnoscendo sed potius ignoscendo, à peccatis meis non uno sed generaliter omnes iniquitates

c Cor omni
 abrasa im-
 puritate &
 inquinamēto,
 templū subi-
 to sic Dei, vir-
 tutumq; om-
 nium domici-
 liam, atq; al-
 tissimarū con-
 templationis
 vas capax.

d Semper no-
 uo indiget au-
 scilio vetusta
 nostra imbeci-
 lilitas.

tates meas dele, quibus deletis Cor
 mundum crea in me Deus ^c, ô do-
 mine, & misericors Deus nemo potest
 in me cor creare mundum nisi tu solus,
 cuius, & non hominis creatio est, &
 quoniam ante peccatum innocēs eram,
 & per peccatum postea à rectitudine
 declinaui, ideo nouo propter omnium
 creatorē in me corde creato Spiritum
 rectū innoua ^d in visceribus meis,
 renoua, inquam, spiritum meum, eum
 rectum faciendo, quem à te prius rece-
 dendo, & ad terrena conuertendo obli-
 quum feceram. Nec cordis mūditiā,
 aut spiritus rectitudinem mihi fieri pe-
 to in mente solū sed in carne etiam,
 & ideo dico, In visceribus meis, id est
 in lumbis, & renibus meis in quibus
 voluptatis sedes existit, in utrisque er-
 go anima scilicet, & corpore remedium
 peto curationis, ideo, Ne proicias
 me à facie tua, à peccatis meis faciem
 dixi

dixi ut auerteres sed à facie tua ne
proiicias me, à peccatis enim faciem
auertis cum per remissionem peccata
dimittis: peccatores autem à facie tua
proiicis, cum per reprobationem repro-
bas, hanc pertimescens, & illam sup-
pliciter exoptulans exoro, Spiritum
sanctum tuum ne auferas à me,
Iam enim quod modò spiritum sanctū
tuum, hoc est Spiritus sancti donum
habere confido, quia peccati ipsum con-
fitendo me continuè pœnitet, cum, &
vera peccati confessio non ex me de
meipso sed ex Dei dono procedat, non
ergo à me hunc spiritum auferens sed
per eum, Redde mihi lætitiā sa-
lutaris tui, Salutaris, inquam, gratiæ
Spiritus sancti sine qua nec culpæ re-
missio nec gloriæ retributio percipi po-
test: hanc ergo non auferas oro sed red-
dere, & confirmare exopto, & sic
Spiritu principali confirma me,
ô mira

ò mira & magna Davidis supplicatio,
 ut enim sanctam & indiuiduam Tri-
 nitatem ostenderet ter spiritum expli-
 cavit, spiritum scilicet rectum, spiritum
 sanctum, & spiritum principalem, per
 spiritum enim rectum Filium intelle-
 xit, quem secundum promissionem mit-
 ti desiderabat, spiritum sanctum ter-
 tiam Trinitatis personam declarauit,
 spiritum uero principalem patrem esse
 conclusit, ipse enim principalis est uere
 Deus nõ de Deo, Filius Deus de Deo
 est, spiritus uero sanctus ab utroque
 procedit. Sic etiam ego miserrimus pec-
 cator hanc sanctissimam Trinitatem
 confiteor, & per hanc tertiam spiritus
 nominationem multifariam spiritus
 sancti gratiam intelligere uolo quia ani-
 ma mea ut ad rectitudinem reducatur
 indiget: per spiritum enim rectum gra-
 tiam accipio, & peto, quæ in septem
 uirtutibus, theologicis tribus, & qua-
 tuor

tuor

tuor cardinalibus confertur, quibus anima ad rectum operandum dirigitur per Spiritum sanctum: illam postulo quæ in eius septem donis contribuitur, quibus ad facilius, & expedite operandum anima iuuatur, per Spiritum principalem gratiam desidero quæ in septem donatur beatitudinibus, quibus anima ad bene operandum non modo eleuatur sed quodam modo confirmatur. Hanc igitur multifaria spirituali gratia rectificari, sanctificari, & confirmari in me merito piissime domine exopto: si hæc enim Spiritus sancti beneficia à te piissime, & humanissime domine recepero tibi ingratus minimè fuero: Nam si hoc tua piissima bonitate feceris Docebo iniquos vias tuas^e, qui prius peccator fueram verus prædicator efficiar, quia non tantum verbo sed exemplo docebo vias tuas, quæ sunt misericordia, & veritas: & sic Impij ad te conuertentur,

^e Verus enim
penitens cuique
à spiritu longos post
fletus se factum
esse Dei filium
per gratiam
redditur testimo-
nium atque
omnia propter
ea remissa illi
esse peccata,
tanta afficitur
charitatis ardore
ut illud ipsum
spiritus donum
in alios effundi
peccatores miran-
biliter exoptet.

tur, per me de tua misericordia qua
 mihi per veniam partitur salubriter
 edocti, & de veritate, id est iustitia
 tua qua peccatum meum per pœniten-
 tiam punitur admoniti: ut ergo sic ini-
 quos docere, & impios conuertere va-
 leam, & vias tuas non tantum ipse te-
 ram sed, & alios (quoscunque adhuc
 peccata abs te alienant) in eas adducā,
 Libera me de sanguinibus, hoc est
 de peccatis carnis, & sanguinis qua de
 eorum corruptione procedunt, libera
 me inquam o Deus qui es Deus salutis
 meæ longè à carnis & sanguinis cor-
 ruptione existentis. Caro enim, & san-
 guis, hoc est peccata qua ab eis proue-
 niunt regnum Dei minimè possidere
 valent, nisi enim ab ijs prius me li-
 beraueris iniquos docere vias nequibo-
 tuas, nam mihi peccatori improprian-
 do dices, Quare tu enarras iustitias
 meas? Liberatus autem, & ab im-
 pro-

pro-

properio securus, Exultabit lingua
 mea iustitiam tuam, Iustitiam in-
 quam tuam qua impios terrificas, &
 tunc, Domine labia mea aperies ^f ^f Ad celebrā-
 labia prius per peccata clausa. Et os ^{das diuinas}
 meum annuntiabit iustitiam tuā, ^{laudes, & scia-}
 Os non tantum cordis sed corporis an- ^{tē & castē,}
 nuntiabit iustitiam tuā videlicet quod ^{cor prius, lina-}
 me creasti: me creatum, & genitū per ^{guam postea,}
 baptismum regenerasti, & regeneratū ^{atq; os à Deo}
 in peccatisque sepè relapsū non reli- ^{moueri oportet.}
 quisti, sed pœnitentem ad te reuocasti,
 reuocatūmq; mundasti, pro quibus be-
 neficijs te non velle asseram sacrificia,
 & pecudes tibi offerri sed laudū ostia
 tibi preponi, Quoniam si voluif-
 ses sacrificium dedissem, Sicut in
 veteri lege fiebat: sed iam in noua lege
 gratiæ in qua Christus verus Deus,
 & homo apparuit nobis, Vtique ho-
 locaustis non delectaberis, Illa e-
 nim solū umbra, & legis nouæ figuræ
 erant

erant, ideóque veritate adueniente ces-
sarunt: quid ergo tibi offerendum? non
pectoris sacrificium sed, Spiritus cō-
tribulatus cor contritum, & hu-

g Sacrificia
quibus Deus
placatur, sūt,
animus pœ-
nitentia fra-
ctus, & cor
dolore concusa-
sum, & vul-
neratum.

miliatum g, Cor inquam contritum
pœnitendo ad peccandum non obstina-
tum, & humiliatum confitendo ad ex-
cusandum non eleuatum, tu Deus quia
cordis secreta conspicias, nunquam de-
spicias, sed utique tanquam meo in spi-
rituali sacrificio delectaris, ideo Beni-
gne fac domine in bona volunta-
tate tua Syon, hoc est effectum bonæ
voluntatis, & misericordiæ tuæ osten-
de per effectum piæ benignitatis, &
tuæ miserationis, hoc inquam fac Syon,
id est ecclesiæ militanti, ut ex eius vi-
uis lapidibus Christi scilicet fidelibus
edificentur muri Hierusalem,
non terrenæ sed cælestis Ecclesiæ trium-
phantis nõ solum piissime Deus te oro
pro mea sed pro totius ecclesiæ salute,

ut

ut omnes tua pijsima, & immensa mi-
 sericordia eius fideles edificentur tan-
 dem, & fiant in ipsa caelesti Hierusa-
 lem excelsi, & inexpugnabiles muri
 ibidem firmiter permansuri, & Tunc
 acceptabis sacrificium iustitiæ,
 tunc inquam post presentis seculi con-
 summationem, & finalis iudicij conclu-
 sionem, sacrificium acceptabis non im-
 perfecta iustitiæ sed pœnitentiæ, quæ
 nunc est humiliati, & contriti cordis,
 perfectæq; iustitiæ in gloria cõsumma-
 tæ: Sacrificium etiam laudis acceptabis
 quæ tunc cordis erit non quidem ge-
 mentis, & lugentis, sed in gloria letan-
 tis, & exultantis: tunc Acceptabis
 oblationes, & holocausta, non car-
 nales sed spirituales, spiritus scilicet,
 & sanctorum animas tecum in gloria
 absumptorum, qui holocausta domino
 erunt igne, hoc est charitatis feruore
 succensa. Tunc imponent super al-

E tare

tare tuum vitulos, tunc, inquam,
Angeli imponent sanctos, id est offerent tibi super altare tuum Christum scilicet in quo tanquam principali fundamento superedificatur omne sanctorum meritum, cui aeternum redditur premium, & in cuius passionis virtute superimponitur omne sacrificium tibi acceptabile, super hoc altare imponent, & offerent vitulos non boues antiquos sub iugo peccati mugientes, sed vitulos nouellos, novos scilicet sanctorum populos sub innocentia nouæ ætatis, & sub baptisate regeneratos ab omniq; vetustatis seruitute liberos. Tu ergo domine, tu miserere mei, & da mihi ab hac spirituali Syon, ab hac Ecclesia militante in qua tanquam in via peregrinando ad illam caelestem Hierusalem, ad illam triumphantem Ecclesiam ad quam tanquam ad patriam perducimur cum sanctis tuis finaliter peruenire merear, &
inter

*inter muros ciuitatis huius firmiter per-
manere: da mihi mitissime domine in-
ter eiusdem ciuitatis ciues te faeliciter
videre, videndo amare, & amado gau-
dere, & ita meipsum acceptum tibi sa-
crificium, & holocaustū coram offerre,
Qui viuis, & regnas in seculorum se-
cula Amen.*

IN QVINTVM

POENITENTIALEM

Psalmum oratoria

Paraphrasis 5.

*Domine Iesu Christe qui
verus rex gloriae existis re-
ctorque illius sanctae super-
naeque ciuitatis Hierusalem
ad eam nimirum tecum peruenire de-
sidero, hic enim ciuitatem permanētem
non habemus sed futuram illam per-
quirimus ad quam ingredi festinare*

E 2

cum